

Finanční úřad pro Středočeský kraj
Na Pankráci 1685/17,19, 140 21 Praha 4

Odbor metodiky a výkonu daní
Oddělení daňového procesu I

Č. j.:

Poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“)

Finanční úřad pro Středočeský kraj (dále jen „povinný subjekt“) obdržel dne 11. 07. 2024 podání s názvem „Vyjádření daňového subjektu k výzvě k odstranění pochybností ze dne 05. 06. 2024 pod číslem jednacím:

, které obsahovalo na straně č. 4 žádost o informace dle informačního zákona, zaevidováno pod č.j. v tomto znění:

„Pokud se jedná o výrok posuzovatele vzhledem k žadateli, že tento nedostatečně popsal či nedostatečně podrobně nespecifikoval dle § 33a, odst. 2, písmeno d – g, žadatel s využitím zákona 106/1999 Sb. O svobodném přístupu k informacím žádá o poskytnutí informace, podle jaké obecně platné normy (zákon) posuzovatel stanovuje míru dostatečnosti, podrobnosti? Pokud tedy tato specifikace (kvalitativní) není obsažena přímo v zákoně (např. kolik fotografií, nebo jak přesně provést popis apod.), nelze tuto normu striktně vyžadovat po žadateli jen s využitím vlastních kognitivně subjektivních hodnotících norem. Takový požadavek je nad rámec zákona a jeho vyžadování je porušením obecně platných norem. Žadatel má tedy za to, že i fotografie, která dokládá např. existenci vnitřních omítek, topení nebo rozvodů je pro účel prokázání naprosto dostačující a zcela naplňuje literu zákona.“

Vyjádření povinného subjektu k obsahu žádosti

Informační zákon, který upravuje pravidla pro poskytování informací, vychází z čl. 17 Listiny základních práv a svobod (Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky). Listina základních práv a svobod v čl. 17 v odst. 1 jednak zaručuje právo na informace, ale zároveň v odst. 4 právo na informace omezuje, když uvádí, že svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v

demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti. Platí tak, že právo na informace není právo neomezené, ale může být zákonem omezeno za podmínek předjímaných Listinou základních práv a svobod.

Informační zákon je obecnou právní normou, která zajišťuje právo veřejnosti na informace, které mají k dispozici státní orgány, orgány územní samosprávy, jakož i další subjekty, které rozhodují na základě zákona o právech a povinnostech občanů a právnických osob. Tyto povinné subjekty jsou zákonem zavázány především k tomu, aby zveřejňovaly základní a standardní informace o své činnosti automaticky tak, aby byly všeobecně přístupné. Ostatní informace, které mají k dispozici, vydají povinné subjekty na požádání žadatele, tj. každé fyzické nebo právnické osoby. Výjimkou z tohoto pravidla jsou informace, jejichž poskytnutí informační zákon výslovně vylučuje nebo v nutné míře omezuje.

Smyslem práva na informace je kontrola činnosti veřejné správy, mj. též kontrola vynakládání veřejných prostředků a hospodaření s veřejným majetkem. Jak ale judikoval Ústavní soud v usnesení III. ÚS 156/02 ze dne 18. 12. 2002, „Právo na informace je v Listině systematicky zařazeno mezi práva politická, tedy jako prostředek účasti na politickém životě státu. Zaručuje je stát. Právo na informace však nelze chápat jako neomezené právo člověka na uspokojení osobní zvědavosti či zvědavosti. Je to právo na informaci v politickém slova smyslu, chápanou velmi široce, tj. takovou, kterou člověk žijící ve státě potřebuje k tomu, aby v prakticky dosažitelné míře znal, co se děje na veřejnosti v jeho okolí.“

Dle ustanovení § 2 odst. 4 informačního zákona povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření informací.

Pro výklad § 2 odst. 4 informačního zákona je klíčový pojem vytváření nové informace. Zákon jej blíže nevymezuje, ale jak uvádí Důvodová zpráva k zákonu č. 61/2006 Sb. (sněmovní tisk č. 991 IV. volebního období Poslanecké sněmovny) v souvislosti s § 2 odst. 4: „*Povinný subjekt je povinen poskytovat pouze ty informace, které se vztahují k jeho působnosti, a které má nebo by měl mít k dispozici. Naopak režim informačního zákona nestanovuje povinnost nové informace vytvářet či vyjadřovat názory povinného subjektu k určité problematice. Toto ustanovení nemá v žádném případě sloužit k nepřiměřenému zužování práva na informace, má pouze zamezit žádostem o informace mimo sféru zákona – zvláště časté jsou v této souvislosti žádosti o právní analýzy, hodnocení či zpracování smluv a podání – k vypracovávání takových materiálů nemůže být povinný subjekt nucen na základě své informační povinnosti, neboť taková úprava by byla zcela proti původnímu smyslu tohoto institutu. Pokud má být taková povinnost stanovena, musí tak učinit zvláštní zákon samostatnou úpravou (např. § 139 zákona č. 500/2004 Sb.).*“ To opakovaně potvrzují i správní soudy, když konstatují, že účelem této výluky je určitá míra ochrany povinného subjektu před nutností vytvářet nové informace jen pro účely zpracování odpovědi na žádost (srov. např. rozsudky NSS č. j. 4 As 37/2011-93, bod 19 či č. j. 8 As 9/2013-30).

Příkladem žádosti, v níž se žadatel domáhá vytvoření nové informace, může být žádost o zpracování analýzy určitého problému v působnosti povinného subjektu (častější budou případy dotazů na názory či budoucí rozhodnutí).

Povinný subjekt proto zkoumal, zda jsou naplněny podmínky pro omezení práva na informace dle informačního zákona a nezbývá než konstatovat, že **žádost neodpovídá smyslu právní úpravy**. Fakticky se totiž spíše jedná o metodický dotaz na výklad zákona než o žádost dle informačního zákona, jehož primárním smyslem je „dozor“ nad fungováním veřejné správy a nad nakládáním s veřejnými prostředky.

Povinný subjekt přesto v souladu se zásadou vstřícnosti a zásadou dobré správy poskytne základní vhled do problematiky, která je předmětem žádosti o informace. K tomu povinný

subjekt podotýká, že se nejedná o závazný výklad právních předpisů, neboť ten může v souladu s právním řádem České republiky poskytovat výhradně soud, a to vždy v konkrétní kauze.

Níže poskytnutou informaci pak není jakkoliv dotčen výsledek nyní probíhajícího řízení o závazném posouzení.

Poskytnuté informace

K problematice záměny výdajů na technické zhodnocení a výdajů na běžnou údržbu se věnoval již Nejvyšší správní soud, který ve svém rozsudku č.j. 5 Afs 44/2008-57 uvádí: *„Daňový subjekt je tedy povinen prokázat, jaký byl stav objektu před a po provedení stavebních prací, aby bylo možné posoudit, zda se jednalo o opravu, nebo naopak o rekonstrukci či modernizaci objektu.“* Platí tedy, že *„povinnost prokázat oprávněnost zahrnutí vynaložených výdajů pod § 24 zákona o daních z příjmů leží na daňovém subjektu. Tento závěr platí tím spíše, že hranice mezi tím, co je „pouhou“ opravou, a tím, co je již technickým zhodnocením, může být někdy nezřetelná. V každém jednotlivém případě je proto nutno tuto hranici určit pomocí dostatečně průkazných prostředků, které je daňový subjekt povinen doložit.“*

Dále se Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č.j. 2 Afs 335/2019 – 32 vyjadřuje, že je to právě daňový subjekt, kdo je povinen výchozí stav posuzované stavební úpravy dotčené věci prokázat; tato judikatura však nestanoví, co všechno a jakými důkazními prostředky je nezbytné doložit.

Za technické zhodnocení je nutné považovat skutečné výdaje, nikoliv výdaje předpokládané projektem, stavebním povolením apod., proto je třeba **zjistit vhodnými důkazními prostředky skutečně provedené práce**; jak uvádí rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, č. j. 15 Ca 135/96-15.

Nejvyšší správní soud se problematikou technického zhodnocení zabývá i ve svém rozsudku č.j. 8 Afs 15/2008-139: *„Při posuzování, zda došlo k technickému zhodnocení nemovitosti či nikoli, je nutno porovnat stav nemovitosti před provedením úprav a po jejich provedení. I drobné úpravy či udržování nemovitosti mohou být technickým zhodnocením ve smyslu § 23 odst. 6 písm. b) a § 33 zákona o daních z příjmů.“*

Jak je patrné z uvedených rozsudků soudů, rozlišení, zda se jedná o technické zhodnocení nebo výdaje na opravy objektu, má značný dopad do práv a povinností daňového subjektu, a proto je nutné, aby daňový subjekt doložil svá tvrzení dostatečně vhodnými podklady. Jaké podklady a v jaké kvalitě mají být předloženy, zákon ani jiný prováděcí předpis nestanovuje. Není ani možné obsáhnout právními předpisy všechny situace, které jsou s touto problematikou spojené. Správce daně se tak při aplikaci zákonných pravidel řídí také správní praxí, která je tvořena metodickými pokyny, rozhodnutími nadřízeného orgánu, a především rozhodnutími soudů; tak, aby byla naplněna ustanovení právních předpisů.

Za účelem zamezení svévole je správce daně povinen svá rozhodnutí přezkoumatelně odůvodnit. V rámci odůvodnění tak musí správce daně objasnit své myšlenkové pochody o posuzované žádosti. Posouzení žádosti a vlastní vyhodnocení podkladů správce daně zaznamená zpravidla v odůvodnění rozhodnutí.

Nelze tedy konkrétně určit, například jak žadatel předesílá ve své žádosti o informace, kolik fotografií atp. je třeba doložit. Právní předpisy obsahují obecný rámec pravidel, které správce daně aplikuje při výkonu své pravomoci. Vždy v jednotlivém případě pak bude záležet

na konkrétních skutkových okolnostech, na kvalitě tvrzení daňového subjektu (žadatele) a na tom, nakolik věrohodně bude skutkový stav doložen relevantními podklady.

